

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Předběžné přijímací zkoušky do válečné školy.

O výsledku písemných zkoušek z taktiky vyjádřila se klasifikační komise pro přijímací zkoušky do prvního ročníku válečné školy velice uspokojivě. Práví, že práce důstojníků-kandidátů jsou velmi dobré a že se jeví již zřejmě jednotnost metody jak v úvahách, tak i v řešeních. Jednotlivé situace obsažené v úlohách byly kandidáty metodicky rozebrány, vývody dobře uváženy a rozkazy z nich plynoucí logicky, jasně a krátce vyjádřeny.

O důstojnících absolventech minulého ročníku válečné školy, kteří úlohy opravovali, praví, že splnili úkol jim uložený s největší péčí, znalostí a nestranností, takže ukázali nejlepší hodnoty důstojníků gen. štábu.

Výsledky tyto podávají nejen důkaz o chuti důstojníků kandidátů válečné školy ke studiu taktiky, ale též důkaz o tom, že prostředky k taktické výchově našich důstojníků, t. j. nové předpisy a učebné knihy, jakož i práce v divisních střediscích pro přípravu kandidátů ke zkouškám do válečné školy, přinášejí již zdárné ovoce. Proto výběr potřebných kandidátů pro válečnou školu bude znamenitý.

Z osvětové činnosti našeho vojska.

Knihovny. Podle statistiky za dobu od 1. února 1922 do 31. července 1922 přibýlo knihovnám osvětových odborů 28.684 svazků. Všechny knihoven jest 354 a mají dohromady 223.143 svazků. Podáváme přehled, z něhož je viděti, kolik na kterou divisi (horskou brigádu) připadá knihoven, kolik svazků jim přibýlo, kolik jich měly koncem července 1922 a kolik svazků za tu dobu bylo půjčeno čtenářům.

²⁷⁾ Severovýchodně od Yprů.

²⁸⁾ V britské armádě pečuje o tyto funkce Quartermaster-General in the field.

Divise (horská brigáda)	Počet knihoven	Počet svazků 31./VII.	Počet výpůjček
1	42	26.901	34.089
2	20	18.266	21.816
3	23	16.459	41.610
4	20	27.073	50.696
5	29	18.844	33.660
6	24	15.957	28.068
7	36	21.659	36.587
8	22	10.207	14.613
9	47	16.937	31.758
10	28	12.118	22.690
11	23	12.756	24.705
12	23	9.921	14.048
(1)	7	8.330	10.782
(2)	10	7.715	10.859
Úhrnem . .	354	223.143	377.972

Českých a slovenských knih bylo	168.265	svazků
německých	40.850	"
maďarských	10.447	"
jinojazyčných	3.581	"
Úhrnem	223.143	svazků

Čítárny. Vyjímáme ze statistiky osvětového oddělení část, týkající se čítáren za dobu od 1. února 1922 do 31. července 1922:

Ú t v a r	Počet čítáren	Počet denně vyložených časopisů	Náklad za půl roku na čítarň
1. divise	20	181	6.708'24 Kč
2. "	14	217	10.742'15 "
3. "	15	145	8.540'61 "
4. "	16	307	12.430'09 "
5. "	18	362	21.200'51 "
6. "	12	159	5.191'04 "
7. "	20	199	15.757'16 "
8. "	15	166	5.625'89 "
9. "	31	211	7.977'15 "
10. "	14	114	10.644'69 "
11. "	16	137	11.217'50 "
12. "	14	117	5.252'28 "
1. horská brig. . .	6	70	4.302'81 "
2. "	7	62	3.486'77 "
Úhrnem	228	2.446	129.076'89 Kč

Analfabeti v našem vojsku. Podle statistiky bylo 31. července 1922 celkem 1.680 analfabetů.

Podle jednotlivých národností měli mezi sebou:

Češi	0'22%	analfabetů
Němci	0'35%	"
Maďaři	2'47%	"
Slováci	5'01%	"
Rusíni	21'34%	"

Zábavy našich vojáků. Osvětové odbory vykazují za půl roku (od 1. února do 31. července 1922) podle divisi tuto činnost:

D i v i s e	Počet besídek a věčků	Počet divadelních představení sehraňých vojskem
1. divise	67	5
2. „	106	4
3. „	89	67
4. „	218	43 + 3 loutková
5. „	115	15 + 15 loutkových
6. „	72	42
7. „	31	19
8. „	61	22
9. „	127	12
10. „	33	3
11. „	43	4 + 17 loutkových
12. „	93	9 + 23 „
1. horská brig. .	35	5 + 2 „
2. „ „ . .	30	15 + 7 „
Úhrnem . . .	1.120	265 + 59 loutkových

Tu.

Francouzské odborné knihy vojenské.

Francouzská vojenská misse zaslala všem ZVV. a všem velitelstvím divisi, horských brigád, válečné školy, vojenské akademie, školy jezdecké, dělostřelecké a výcvikových středisek odborné knihy vojenské v jazyce francouzském. Upozorňujeme na tyto výborné pomůcky vojenského vzdělání a doporučujeme všem, kdož umějí francouzsky, aby si jich bedlivě všimali. Knihy ty jsou určeny všem důstojníkům příslušné oblasti a ti si je mohou vypůjčovat s vědomím velitele svého vojskového tělesa. Knihy, kterých v oněch knihovnách není, opatřuje Vědecký ústav vojenský v Praze II., Ostrovní 26.

Vědecký ústav obstará i koupi potřebných knih na účet objednatelů, a to se slevou 15%. Platí se až po dodání. Dopravné hradí francouzská vojenská misse.

Vojenské zvěrolékařství v Belgii. V „Deutsche Tierärztliche Wochenschrift“ (ročník XXX., čís. 38, ze dne 23. IX. m. r.) referuje Dr. Heuss o vojenském zvěrolékařství v Belgii. Podáváme výňatek tohoto zajímavého článku: Po zkušenostech, získaných ve světové válce, bylo remonitníctvo v anglickém vojsku sjednoceno se zvěrolékařstvím. Tohoto příkladu následovala i belgická vojenská správa. Ustanovila v ministerstvu války „Reditelství zvěrolékařské a remonitnické služby“ (Direktion des Veterinar- und Remontendienstes) jako vedoucí úřad, který obsadila vesměs zvěrolékařskými důstojníky. Dělí se na oddělení zvěrolékařské a remonitnické. Zvěrolékařské oddělení má tuto úlohu: Zpracovávat všechny otázky, které se týkají ošetřování zdraví veškerého stavu vojenských zvířat, jakosti dodávek masa a krmiva, zamezení nemocí a jejich léčení. Technická organizace veterinářské služby za poměru mírových i válečných. Vypracovávat předpisy a pokyny, které zaručují účelnou činnost celé veterinářské služby, zdokonalují ji a zlepšují vzhledem k potřebám vojska. Ustanovovat nařízení pro doplňování zvěrolékařského personálu a jeho rozdělení po oddílech a ústavech a po jiných služebních místech ve vojsku. Vypracovávat programy pro vyučování hipologie a podkovářství na vojenských vzdělávacích ústavech. Organizace odborného vzdělání voj. zvěrolékařů, posuzování jejich vědeckých prací a uveřejňování prací vědecky cenných. Udělovat pokyny pro vykonávání veterinářské služby, zvláště co se týče hygieny koní, prohlídky masa, krmiva a podkovářství.

Činnost remonitního oddělení jest taková: Nakupovat koně pro potřebu vojska a četnictva. Starat se o udržení zdraví a výkonnost mladých koní, jakož i o řádný tělesný jich vývoj a o jich přípravu pro válečnou službu. Určovat termíny a okresy k nákupu a průměrné ceny pro jednotlivé druhy nakupovaných koní. Oznamovat požadavky, jichž vyžaduje vojenská správa od nakupovaných koní. Rozdělování koní k velkým jednotkám podle potřeby a se zřetelem na užitkovost koní v jejich pozdějším služebním použití. Obstarávat vydávání koní důstojníkům za náhradu a bez náhrady. Vydávat předpisy pro vyřazení koní služby neschopných a odprodej hřibát.

T.

Strategický podklad branné reformy švýcarské.*)

Různé návrhy, týkající se vojenské reformy, uveřejnila „Allgemeine Schweizerische Militärzeitung“. Plukovník-divisionář Sonderegger, náčelník hl. štábu, vysvětluje k tomu přítomný stav této otázky tak, jak ji má na zřeteli hlavní štáb.

*) Revue Militaire Suisse, srpen 1922.

„Jest pochybné, je-li nynější doba vhodná k zavedení reformy u nás. Provedení nebylo by sice nemožné — předpoklady jsou bezpečny — ale provést ji úplně, znamenalo by vytvořit přechodné období, která by byla dobou slabosti. Lépe by bylo, odložit tuto základní reorganizaci na periodu politického klidu a rozdělit ji na řadu pokojných let.

Nynější era nespňuje této podmínky a jest výhodnější provádět ji jen po částech, podle nejnnutnějších potřeb a podle politických možností takovým způsobem, aby reorganizace detailů byla v souladu s celkem. Zdá se, že za základ mohl by být vzat hlavní návrh Komise národní obrany. Bylo dodatečně oceněno v Lausanně, že základ organizace předpokládá jasný a úplný názor o použití naší armády a o možnostech tohoto použití. Leč podobná politická diskuse o takových strategických úvahách neobešla by se bez určitých závad. Proto dosud nebylo k tomu přikročeno. Válečné zkušenosti a jejich politické výsledky značně pozměnily naše strategické podmínky i způsob, jak je posuzovati. Tim naskytly se rozsáhlé a hluboké otázky, jež studovány jsou již dosti dlouho. Výsledek může dati základnu pro reorganizaci.

Podmínky užití našich oddílů na různých frontách nejsou tak prosté, jako se zdají. Třeba nejenom mít na zřeteli dvě možnosti pro každou frontu — zda obsadíme frontu sami, či ve spojení se sousedem, kromě toho dvě jiné možnosti — útok nepřátelského státu, který proti nám vede všechny své síly, nebo jenom zlomek svých sil. Poslední tato možnost, kdy část nepřítelé jest zadržena našim spojencem — nebo sousedem — přes to, že by nebylo přímého strategického spolupůsobení jeho s námi, ani nějaké význačné podpory na materiálu s jeho strany, nebyla uvažována v Lausanně. Naše vojenská organizace však má ji na zřeteli a rovněž tak i předpisy naší armády. Žadoucím by bylo omezit naše válečné přípravy na několik konkrétních případů, ale toto omezení nebudiz užke. Žádná hypotéza, která by mohla mít jen vážné označení, nesmí být opominuta.

Plukovník-divisionář Sonderegger pak mluví, že konference musí se držeti povinné a všeobecné služby vojenské; leč k tomu jest nezbytno, aby pocit vojenské povinnosti i nadále povzbuzoval naše mladé muže, právě tak jako duch sebeobětování a úplného oddání se věci veřejné.

Přidává se k mínění skupiny důstojníků ze St. Gallu, že jest potřeba nejenom přesvědčit každého občana, jaké jsou jeho povinnosti k vlasti v ohledu branném, nýbrž i sblížit v tomto přesvědčení všechny kruhy, tak rozličné ve Švýcarsku. Exposé důstojníků ze St. Gallu praví: „Zkušenost s oddily dobrovolníků pověřenými pohraniční policií za aktivní služby zřetelně ukázala, že oddíl, který nevzniká na základě všeobecné povinnosti branné, nedává u nás žádných trvalých záruk. Zakrátko tento organismus vzbudil by v národě opozici a rostoucí nepřátelství. Sam o sobě, beze všech vojenských úvah, odporuje již tento důvod záměru naší armády na lidovém základu za oddily profesionální nebo námezdové.“

Na daných strategických okolnostech nelze zmenšiti stav naší polní armády, má-li provést svoji úlohu. Stav 200.000 bojovníků jest již minimem a jenom všeobecnými odvody lze ho docíliti.

Plukovník E. Verilleumiser praví v kritice lausannské ideje: I. Nejdříve s hlediska strategického: Neutrální Švýcarsko, ať již opřené nebo nikoli o Společnost národů, nepřipravilo armádu k dobývání, která musí být organizována takovým způsobem, aby mohla valčit v cizích krajích. Naskytla-li by se tato eventualita, mohlo by to být jen v druhé nebo třetí periodě války, nebo nejvýše podobě speciální přípravy diktované zvláštními událostmi. Ale to jest již pro „pozití“ a my musíme se připravovati na „zitřek“. Tudíž — první bod: Organizovaná armáda pro boj ve Švýcarsku, ve strategické obraně, s našimi národními zdroji, cestami, železnicemi, vnitřní službou a organizovaným týlem. Každá jiná úloha je vedlejší a závisí na našich sousedech.

II. Musíme se připravit především a jenom na periodu, kdy budeme osamoceni, odkázáni na své vlastní prostředky. Buďto budeme záhy pohlceni některým našim mocným sousedem — čestně. Můžeme mít s počátku jisté úspěchy, ale rozhodně podlehneme, zůstaneme-li osamoceni. Buď nějaký mocný soused přispěje nám na pomoc a potom podotýkám: týká se to druhé periody, kdy nám tento soused dodá těžkou artilerii a svoje hrozné letectvo, obrněná auta a vozy, pro kterou se nemůžeme a nesmíme nyní materiálně připravovati. Budeme potom nuceni — jako belgická armáda, — když jsme byli poraženi se svými vlastními prostředky, zreorganizovati se, abychom mohli svoje síly spojit s ostatními; budeme nuceni naučiti se bojovati po boku spojených s jejich a s našimi prostředky, s jejich výzbrojí a podle jejich postupu boje. Ti, kteří čtli pojednání o bitvách u Isery a ve Flandrech koncem r. 1914, vědí, jak francouzské dělostřelectvo musilo se dobře spojit s pěchotou belgickou a jaké splnutí musilo nastati.

III. Jak dlouho potrvá ona perioda, kdy budeme osamoceni? Jinými slovy — na jak dlouho máme připravit nynější náš materiál: výstroja a v-

zbroj mužstva, potraviny, benzin atd.? Na 15 dní, měsíc, 6 týdnů, na 2 měsíce maximum — chcete-li. Za této periody bude s hlediska vojenského záviset náš osud od nás samých, tehdy musíme být absolutně připraveni zasadit vše, co je nezbytné. Materiál, mužstvo, střelivo, potraviny a předpisy o postupu a způsobu boje, které musí být připraveny pro druhou periodu, zajímají nás již méně. Nechci tím snad říci, že musíme tuto druhou periodu vůbec pustit ze zřetel. Tato nastane teprve tehdy, až první úspěšně skončí. Pro první periodu musíme do krajnosti připravit vše a pro druhou jen to, co bude určitě užitečné.

IV. Válka ve Švýcarech dva měsíce s našimi vlastními prostředky. Prostředky naše jsou vždy velmi omezeny s hospodářských ohledů. Pomysleme-li, co stojí velké francouzské tanky a že náš roční rozpočet činí 80 milionů, naskytá se úvaha: rozvoj, pronásledování, pozorování, bombardování — v porovnání s tím, co máme; pomysleme-li, že Francie má děla proti „Bertám“, která střílí ještě dále než „Berta“, vyvodíme z tohoto porovnání, že nemůžeme něco podobného mít a že musíme jednak hledat přizpůsobenou taktiku, abychom tyto velké nástroje postavili do nejhorších podmínek působení — jednak utvořili si v mezích našich prostředků nástroj, který odpovídá této taktice, kterou chceme nepříteli vnutit. Treba stvořit nástroj, který nám zajistí maximum výkonnosti za těchto podmínek.

Kronikář R. M. S. k tomu dodává: Blízce přetvoření praporů pěchoty je prvním krokem k vojenské reorganizaci podle metody hlavního štábu a Komise národní obrany, metody drobných reforem, vzhledem k nejnalehavějším praktickým nutnostem. Počíná se pěšími prapory. Přetvoření týká se přeměny jedné ze čtyř střeleckých rot praporu v rotu kulometnou, čímž změní se i taktický předpis. Předpis musí být co nejvíce přizpůsoben materiálu, kterým můžeme disponovat. Tento materiál musel by být aspoň takový, aby vydržel v souboji s materiálem nepřátelským. Treba připomenouti válečnou zkušenost: člověk nebojuje proti materiálu. Může Švýcarsko samo, vlastními prostředky materiálu se hájit, bez zakročení jakékoli záruky? Může si zkonstruovat takový materiál, který by zaručil toto bezpečí? Když ano, zůstaíme při politice, kterou v minulém století zastával Picket de Rochemont. Když nikoli, snažme se nabýt ostrovtipu k nalezení oné vojenské politiky, která za nynějších podmínek Evropy a za rozvoje technických věd jest s to, aby uchránila naše území od válečné nepřízně s maximem možného štěstí...

Tyto švýcarské úvahy mají zajisté mnoho momentů k přemýšlení i pro naše poměry.

(Mil. O. — Mach.)

Nynější německé snahy o taktiku pěšího vojska.*)

Ú v o d.

Německá činnost vojenská od příměří neomezuje se na jeden obor organizace, ale využívá plně poučení z velké války k přípravě příštího způsobu boje. Základní dokument úřední, jímž jest určen předpis pro pěší vojsko „Reichsheer“, je ještě staré nařízení z ledna r. 1918 (Ausbildungsvorschrift für die Fusstruppen im Kriege). Ministerstvo války připravuje však jeho úplné přepracování.

Jako úřední dokumenty nové, týkající se pěchoty, uvádíme: 1. „Řízení a boj zbraní kombinovaných“ (1921). 2. „Návrh předpisu o střelbě zbraní nosných“ (1921). 3. „Návod k zacházení s pistolí rychlostřelnou a návrh předpisu o používání pistole samočinné“ (1920).

Mezi úřední předpisy, zvláště zajímavé, označujeme: 1. Předpis o skupině pěšího vojáka, od majora Rühle von Liliensterna, z vojenské školy v Mnichově. (Již třetí přepracované vydání 1922.) 2. „Kulometníková knížka“, od majora Fr. von Merkatze, u min. války. 3. Předpis pro pěší vojsko v boji útočném, od kapitána Pfeifra. — Množství a různost těchto dokumentů umožňují utvořit si desti přesnou představu o oficiálním názoru německém na boj pěchoty.

Uvádíme výsledek rozboru těchto dokumentů:

I.

A. Prostředky boje německé pěchoty.

Základní ideou moderního boje jest dělení boje v boj palbou a v akci útočnou. Boj palbou, jehož se účastní všechny zbraně téže akce přiraděné, má za účel: 1. V útoku: zviklati nepřitele a umožnit útočným jednotkám přiblížit se těsně k nepříteli s maximem svých sil bojových. 2. V obraně: v největší možné míře docílit zničení útočníka dříve, než by mohl přiblížit se k posici. Ať již

*) Srovnej: Capt. Baroa: La revue d'infanterie č. 356 (1922).

běží o útok neb o obranu, připouští se, že jedině boj zblízka (zteč), boj muže s mužem, přináší rozhodný výsledek.

Tato idea boje určuje rozdělení prostředků bojových ve dvě odlišné kategorie: 1. Prostředky boje zblízka (zteče): puška s bodákem, lehký kulomet, pistole, pistole rychlostřelná (samočinná), ruční a puškové granáty, vrhače granátů, puška proti obrněným vozům. 2. Prostředky boje na dálku (útok): těžký kulomet, vrhač min, zákopové dělo.

Vzhledem k různému používání těchto prostředků rozeznávají Němci sílu palby a mohutnost náporu (útok), kterážto mohutnost jest vyjádřena střelci opatřenými individuální výzbrojí. Nicméně tento rozdíl jest jen teoretický, boj palbou střelby a jej doplňující útok (nápor) tak vzájemně spolu úzce souvisejí, že tato souvislost nemůže býti v praxi zrušena.

Tvoří-li prvá buňka německé pěchoty 2 formy: skupinu lehkých kulometů (1 poddůstojník, 1 lehký kulomet, 4 muži obsluhy, 4 muži střelci) — a skupinu střelců (1 poddůstojník a 8 mužů ozbrojených puškou) — mají obě tyto skupiny ve velmi různém stupni síly palby a mohutnost náporu.

a) Rozdělení prostředků boje zblízka (zteč).

Organicky má je rota všechny a nemá jiných. Německá jedna rota v míru má stav: 4 důst., 161 mužů (i s bojovými vozy) a jest rozdělena ve 3 čety, které dohromady tvoří 8 skupin střeleckých, 6 skupin lehkých kulometů a 1 spojovací skupinu. (Viz číslo 342. této revue.) Válečný stav roty podle nynějších snah německých může tudíž býti: 3 čety, každá o 2 skupinách lehkých kulometů, — 3 skupiny střelecké; jedna „Maschinenpistole-Trupp“ (6 pistolí, 12 mužů, z nichž je 6 ozbrojeno puškou); jednu spojovací skupinu, která dodává spojky k velitelí roty a k velitelí čety.

b) Rozdělení prostředků boje na dálku (útok).

Každý pěší pluk (mobilisovaný) má jednu baterii o 6 dělech 77 mm a jest vybaven těžkými kulomety a vrhači min jako za míru. Ačkoli zkušenost, které se Němci dovolávali za války, „bitva v pásmu středním“, zavádí je daleko s cesty decentralisace, zdají se zatím jen výjimečně připouštěti rozdělení těžkých kulometů a vrhačů min ve zúčastněných rotách. V knize „Kulometnickova knížka“, od V. Merkatze, stojí: Z faktu, že existuje tolik oddílů těžkých kulometů jako pěchotních rot, není třeba souditi, že těžké kulomety mají v zásadě podléhati velitelům rot. (Kromě zvláštních případů, na př. ve velmi chráněném terénu.) Ve služební knížce „Řízení a boj zbraní kombinovaných“, čteme: „V chráněném terénu nebo roztráštěli-li se boj na malé prvky, jest nejčastěji potřeba podrobiti velení velitele zasažených rot prvé vlny také těžké kulomety izolované nebo kompletní čety kulometné.“

B. Spojovací služba.

Aby kombinace různých prostředků palebných doznala rozhodujících výsledků, dlužno správně využití všech spojovacích prostředků. Němci připisují spojovací službě právě takovou důležitost jako taktice. Kromě skupin spojovacích u rot, jest u každého pluku pěchoty jedna spojovací rota, která je složena ze 4 důstojníků, 273 mužů pěchoty, 100 koní; buď z 21 atelierů telefonních nebo 4 atelierů bezdrátové telegrafie. Kromě toho používá pěchota: běžců, řetězů spojek, smluvených znamení, signalisace kapesní svítilnou a praporečky, nábojů, které přenášejí zprávy, holubů, psů.

C. Vlastnosti a užití zbraní pěchoty.

a) Těžké kulomety. Pásmo účinné střelby těžkých kulometů dosahuje až 1.600 metrů, jde-li o malé cíle. Na větší cíle užívání střel S dává dobré výsledky až na 3.500 metrů. Při útoku jest úkolem těžkých kulometů krýti rozvinutí a útok střelců a podporovati je v postupu. Za základ přijat princip: „krýti každou jednotku útočné linie pěchoty palbou těžkých kulometů“. Velitel praporu řídí kombinovanou akci těžkých kulometů a pěších rot. Těžké kulomety jsou účastny od samého začátku boje. Jejich umístění musí v největší míře umožniti střelbu přes pěchotu nebo střelbu intervaly prvé vlny. V prvé řadě musí býti využito posic vhodných k útočnému odstřelu a posici dominujících. Těžké kulomety jsou všeobecně používány ve skupinách, vně pěších linií. V palebné čáře se zasadí, je-li účelné do hloubky nemožno. Umístění těžkých kulometů za linii pěchoty umožňuje ostatně křížovou palbu, která jest výhodná. Pohyb kupředu děje se po oddělech. Jest řízen velitelem roty tak, aby vždy jeden nebo dva oddíly mohly stále střílet. Zvláště musí býti možno zavést mocnou palbu vždy proti těm nepřátelským jednotkám, které se snaží s boku napadnouti jednotky naší prvé vlny za postupu. Při vyražení ke zteči musí býti těžké kulomety v takových posicích, odkud by mocnou a nepřerušovanou přímoú střelbou nutily protivníka zůstat v úkrytech. Jakmile oddíly vnikly do nepřátelské linie, zůstává část těžkých kulometů na svém místě, aby mohla vykonat event. přesun. Ostatní kulomety sledují pak

útočící do rozbitých nepřátelských posic, aby zdolaly palbou překážky, které se při dalším postupu ještě vyskytnou, nebo aby dokonaly zničení ustupujícího nepřítele.

V obraně tvoří těžké kulomety kostru posic pěchoty. Přesnost střelby, přímé nebo nepřímé, umožňuje jim zahájit boj na velké vzdálenosti používáním střely S. Budtež dobře ukryty před předčasným zničením a uchráněny zrakům útočníka (volná střelba). Kulomety umístěné v bocích lze snáze utajit před průzkumem, nežli kulomety, které pracují přímo před sebe. Učlenění do hloubky při obraně jest důležitější než při útoku. Umístění kulometů vyžaduje největší péče: záložní stanoviště pro kulomety mají být též připravena. Umístění pro noční střelbu budíž jiné než pro denní. Před posicí tvoří těžké kulomety přehradu společně s dělostřelectvem a lehkými kulomety. Soustředění palby na důležité body budíž rovněž připraveno. Směr palby každého kusu buď právě tak hojný jako možný, tak aby kulomet mohl zúčastnit se každého soustředění palby. Volná palba doporučuje se i za postupu.

b) Lehké kulomety. Skupina lehkých kulometů se svým kulometem a puškou vzoru 98 je základním prvkem pěchoty v boji palebném. V útoku tvoří skupiny lehkých kulometů obecně samy prvou linii (sled). Vysílají skupiny střelců vpřed, aby účastnily se boje palbou, mohou-li být nahrazeny lehkými kulomety, „podobá se směsí střelců, kde jedni mají pušku na křesací kámen a druzi ozbrojení jsou opakovacími zbraněmi“ (kap. Pfeifer: „Instrukce pro pěchotu v boji útočném“).

Úkolem skupiny lehkých kulometů jest usnadnit střelcům pokud možno postup beze ztrát, tak aby dokončili zničení nepřítele puškou, bodákem a granátem („Kulometnická knížka“). Za postupu palba obecně nemá být zahájena na více než 1.000 metrů. Menší odpor, který kladou posunuté jednotky nepřítele, mají pokud možno být zdolány bez intervence střeleckých skupin (kombinace střelby lehkých kulometů a mapěrování mužů skupiny, ozbrojených puškou). Za dělostřelecké přípravy, která předchází útoku, skupiny lehkých kulometů tvoří útočné body a posunou se co nejvíce možno. Při útoku provázejí některé skupiny střelce a střílí chodě. Ostatní skupiny podporují do posledního okamžiku celý pohyb palbou s místa. Počínaje vnikem do nepřátelských posic jednáji skupiny kulometů samostatně, každá pro sebe v celkovém rámci a následují těsně za střelci; rozbíjejí protiútoky, pomáhají zdolávat místní odpor, aniž by se staraly o sousedy; snaží se vniknouti co nehlouběji do posic nepřítele, aby dovršily porážku.

V obraně. Udržení terénu závisí z velké části od chování se lehkých kulometů. Jednotlivé kulomety musí být stále v takovém stavu, aby mohly zahájit ihned palbu, třeba i v noci nebo v mlze. Jejich úlohou jest páliť až do posledního náboje, i kdyby byla skupina odtržena nebo překročena nepřítelem.

c) Puška, bodák a granát. Pušky může být použito při volné střelbě nebo při střelbě hromadné. Střelba hromadná jest jen výpomocí. Užívá se při zcela zvláštních případech k zesílení nebo nahrazení lehkých kulometů.

Normální střelba puškou je střelba volná, střelba ubíjecí. Provádí se za postupu buď na malé cíle těžko zasažitelné, buď k doplnění střelby kulometů a v boji na velmi krátké vzdálenosti. Každý střelec, který nemůže právě jiti vpřed, musí vyslati dobře mířenou ránu na každý nepřátelský dispozitiv, který se objeví, aby nepřítel neodvážil se konečně vystrčiti ani hlavy (major Rühle von Lilienstern: „Předpis pro pěší skupinu v boji“). Bezprostředně před útokem třeba „nepřítele utlouci hrůzou“ (major Rühle von Lilienstern). K tomu se dospěje rychlou palbou všech pušek doprovázenou vrháním ručních granátů. (Každý německý pěšák má 2 zásadovité granáty na pasu. Kromě toho zásoba granátů transportována je vozem.)

„Jakmile nepřítel slyší hvízdati poslední kulky, jakmile je vržen poslední granát, musí již svtití bodáky před jeho zraky a řvání, které nemá v sobě nic lidského, musí mu odnít poslední sílu nervů.“ Potom v nepřerušovaném přívalu musí být všesky nepřátelský odpor zdolán granáty, bodáky, lopatkami, noži a pistolemi. (Major Rühle von Lilienstern.)

d) Rychlostřelná pistole. Ačkoliv užívání rychlostřelné pistole v Reichsheeru jest zakázáno, německé velení má ji stále na zřeteli ve svých nařízeních. Donosnost, hustota, průbojná síla a počet ran v zásobníku určují pistoli k použití v boji zblízka (útok, zteč). Lze ji používat až na 200 metrů. Kromě šesti družstev rychlostřelné pistole (M. P.), které pravděpodobně budou utvořeny v mobilisované pěší rotě, budou i velitelé jednotlivých kulometů vyzbrojeni rychlostřelnou pistolí k obraně kulometů.

Velitel roty řídí v každém zvláštním případě užití M. P. pro boj. V útoku má být řízena na taková místa, kde možno očekávati náhlou činnost nepřátelskou. Jinak zůstává M. P. k dispozici velitelé roty, který později může ji dáti vzhledem

k určitému poslání i k dispozici svých podřízených. Velitel roty nechává si až do konce nějakou zálohu M. P., aby mohl čelit event. překvapením.

V obraně část M. P. je k dispozici velitele čety, který je pověřen určitou úlohou odporu. Jsou tedy pod přímým velením velitele čety. Velitel roty ponechá si rovněž určitou zálohu M. P., které by mohl v protitoku použít proti jednotkám nepřítele vniknuvšího do posice. Rovněž určité hlídky a některé stráže jsou vy-zbrojeny M. P.

II.

D. Tvářnost boje pěchoty:

1. Postup až na vzdálenost zteče (Heranarbeiten auf Sturmentfernung). 2. Vpád (vnik) do nepřátelských posic (Einbruch). 3. Prorvání (Durchstossen).

1. Postup. Ve volném terenu normální bojová fronta praporu činí 400—600 metrů, u jedné roty: 200—400 metrů, při rozčlenění do hloubky 400—500 metrů.

Postupová formace všeobecně: 2 roty na stejné výši v první vlně, 1 rota v druhé. Kulometná rota zúčastní se pokud možno společně s dělostřelectvem střelby na velkou vzdálenost a umožní tak postup pěchoty. Každá rota má obecně 2 čety v první vlně. Čety v šachovitěm útvaru, lehké kulometry v předu.

Pokud není ještě zahájena palba, jde před vojskem na 400—500 metrů slabší pozorovatelů (2 muži na četu). Skupiny první vlny postupují v linii, vojínů na rozstup 5—6 kroků jeden od druhého, skupiny široce rozestaveny. Útvar šachovitě umožňuje držeti intervaly a zajišťuje ochranu boků. Jednotky vzadu za první vlnou postupují obvykle v malých kolónách. Každý získává terén, využívá je podle potřeby úkrytu a terénu.

Útvar roty, za postupu, může být schematicky znázorněn takto:

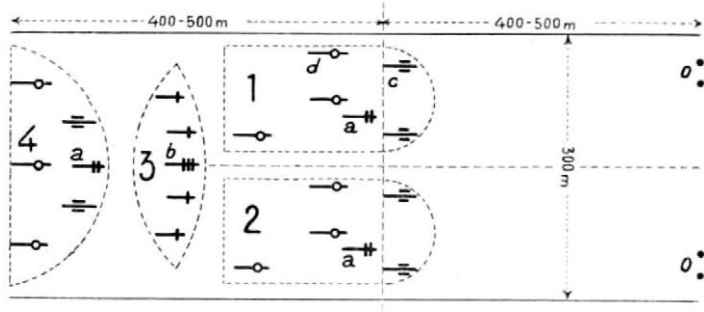

Schéma dispositivu pěší roty za postupu v nekrytém terenu.

Aby nebyl zbytečně mařen čas a plýtváno střelivem na vzdálenosti, kdy střelba je méně účinná, musí být palba zahájena co nejpозději. Útvar terénu a účinek nepřátelské palby, právě tak jako nálada zasazeného mužstva určují dobu, kdy bude palba zahájena. Hustoty pěchotní palby docílí se správným umístěním všech prostředků a jejich učením do hloubky. Střelba přes pěchotu nebo mimo intervaly první vlny jest tudíž pravidlem.

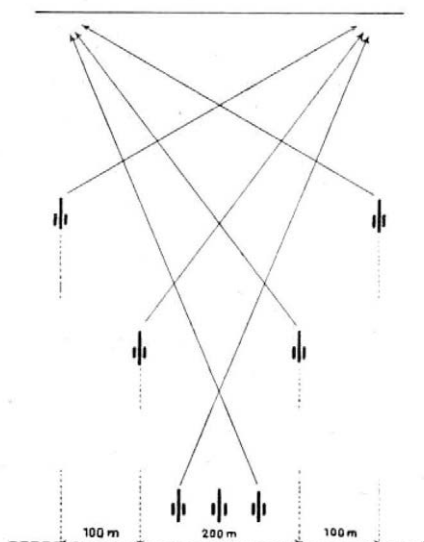
Následující obrázek znázorňuje organizaci střelby v úseku roty za útoku.

Je-li již střelba zahájena, děje se další postup přebězkami jednotlivých mužů nebo skupin. „Oddíly, které postupují, nesmí být nikdy zhaveny podpory střelbou. Podporování pěchoty dělostřelectvem a úplné využití tohoto výsledku pěchotou má rozhodnou důležitost na počátek útoku.“ (Předpis „Führung und Gefecht der verbundenen Waffen.“)

2. Vpád (vnik) do nepřátelských posic (Einbruch).

Za postupu až do zteče vzdálenosti každý velitel až do velitele čety musí hledat slabé body v té části nepřátelské fronty, která naň připadá, a připravovat vnik na těchto místech. Neobjeví-li se žádné takové místo, jest potřeba zvolit je a soustředit naň pak palbu všemi pohotovými prostředky. Skupiny střelců postupují. Aby nenastala směsice, vsunou se mezi skupiny lehkých kulometů. Dělostřelectvo soustředí čilou palbu na různé cíle, určené velitelem, aby zničilo poslední prvky pěchoty schopné odporu.

Jakmile nepřítel je dostatečně zviklán, vyrazí se ke zteči. Znamení ke zteči dáno bude podle okolností — buď jednotkami umístěnými v první vlně nebo velitelem. Domnívají-li se jednotky vpředu, že rozhodnutí je zralé, nesmí více váhat, aby vyrazily ke zteči (Předpis: „Führung und Gefecht der verbundenen Waffen.“)

3. Prorvání (Durchstossen).

Jakmile je vnik do nepřátelských posic proveden, každá jednotka tlačí se přímo před sebe, aniž se stará o souseda. Místní odpory jsou zdolány obklíčením za ochrany čelné palby, pro kterou německá armáda buď „mechanisována“. Prchající nepřítel je pronásledován — „v patách“, poněvadž prchající nepřítel jest náš nejlepší spojenec; vnaší zmatek k sousedům a do posic vzadu. Němci nesnaží se „zaplatiti“ nepřátelskou posici, nýbrž utvořit v ní četné a hluboké trhliny, mezi kterými pak jednotky druhé vlny provedou čištění. Klasický postup čištění spočívá v napadení od jednoho konce oněch zlomků nepřátelských linií, které ještě kladou odpor, a pak ve zdolání jich podrobným postupem v nich. Podaří-li se nepříteli zachytiti se znovu nebo zadržeti nápor útočníků v zadních posicích, třeba znovu útočiti. Zálohy, které postupují, a ty, které byly vrženy do boje, musí zabrániti každému zadržování útoku, odraziti protiútoky a hnáti útok všech kupředu. Jednotky, které ztratily svůj směr, nebo které byly rozptýleny, budou znovu seskupeny a energicky vzaty znovu pod velení. Tyto sledují z pozadí útok. V posicích nejdříve dobytých mohou býti zanechány slabší oddíly k zajištění. V takovém, do důsledku provedeném útoku, bude zničen poslední odpor nepřítel a cesta k pronásledování nepřítel za bojiště bude otevřena.

Ve všech úředních i mimoúředních dokumentech německých mluví se o těsné souvislosti různých druhů zbraní v boji, jakožto o nezbytné podmínce úspěchu. Jest zajímavé, že v těchto dokumentech mluví se i o zbraních pro Německo zakázaných mírem Versailleským, zvláště o útočných vozích a letectvu. Major von Lilienstern píše: „Jisto jest, že v boji pěchoty bude přístě míti bitevní letectvo důležitost daleko větší než dříve... Letecké útoky za boje přinesou tentýž zmatek, jako kdysi překvapení způsobené jezdeckem. Připravovati se na to, jest prací nejdůležitější. Jakožto účinná zbraň proti obrněným vozům slouží pěchotě zvláštní puška. (Mezispojeneckou kontrolní komisi bylo její používání však v německé armádě zakázáno.) Útočných vozů může použití libovolně a dobře právě tak nepřítel jako my. Naskytne-li se příležitost, třeba ji využiti.“ Připomeňme, že Major von Lilienstern jest profesorem vojenské školy v Mnichově a že jeho kniha slouží za základ k předpisům pro boj. V knize té činí rovněž zmínku o plynech, o kterých praví, že mohou nabýti velikého významu. — Pokud se týče činnosti německé pěchoty v obraně, nelze najíti nic zvláštního. Spočívá na učlenění všech prostředků střeleckých do hloubky, na palebných záhradách a v soustředění palby společně s dělostřelectvem. Střelců jest používáno k protiútokům za obdobných podmínek, jako při boji uvnitř posice, jak bylo výše řečeno.

Závěr.

Z této studie vycházejí tyto důležité body nových německých snah :

1. Zvláštní vlastnost pěšáka, t. j. býti mužem těla, tělo proti tělu. Přes válečné zkušenosti Němců o hrozných účincích střelby auto-

matických zbraní, považují útok za jediný prostředek k docílení rozhodnutí. Jak malou důležitost kladou na ztráty, které může utrpět jejich lidský materiál! Domnívají se, že následkem ztrát a morálního otřesení jest potřeba povznést útočného ducha německého pěšáka a udržovati ho v prostém a základním domnění, že on jest rozhodným nástrojem úspěchu a že vítězství závisí na výsledku boje muže proti muži. Tato hypotéza jest nejpravděpodobnější; všechny nynější předpisy „Reichsheeru“, všechna nařízení a směrnice vysokého velení německého připisují velikou důležitost útočnému duchu.

2. Rota je výlučně prvkem boje zblízka.

Velitel čety a velitel roty vedou své jednotky při postupu i ve zteti a řídí je při boji za posicemi. Tato úloha vyčerpává jejich činnost a vyžaduje jejich přítomnosti v čele neb ve středu jejich oddílů. Velitel roty tudíž je velmi důvěrně účasten boje zblízka, nemůže zajistiti obyčejně žádného jiného spojení, nežli spojení těch jednotek, jimiž organicky disponuje.

3. Velitel praporu má v boji péchoty nejvýznačnější úlohu. Důvěrná kombinace zbraní péchoty při „boji zdáli“ (postup) a útočné prvky tvoří charakteristiku úlohy velitele praporu. Vykonává velení opravdu smíšené jednotky.

4. Velitel pluku jest velmi vzdálen prvků prvé vlny, než aby mohl říditi v daných okamžicích a na určitých místech podporu mocné a vhodné palby, která jediné mohla by mu umožniti zdárný výsledek. Činnost plukovníka omezuje se se stanoviska manévru na úpravu jeho dispozitivu vzhledem ke konečnému cíli a na nasazení jednotek záložních. Pokud se týče manévrování střelbou, velitel pluku rozdělí správně mezi nasazené prapory péchotní dělostřelectvo a organizuje součinnost bojového dělostřelectva, se kterým je úzce spojen. Vyrožená právě idea vyplývá z jistoty z válečných zkušeností. Zdá se tvořiti mezník mezi soustředěním prostředků střelby (dělostřelectvo a vrhači min), který charakterisuje bitvu u Rigy, a mezi přílišnou decentralisací, ke které Němci dospěli v „boji ve středním pásmu“ a ve volném terénu ke konci války.

Ke konci zdůrazňeme ideu útočného ducha, který inspiruje činnost německé péchoty a pěci, s kterou v době míru z každého vojína vychováván jest schopný velitel bojové skupiny.

(Milo. - Mach.)

RÚZNÉ.

Nový zákon o doplňování rudé armády vydán byl na podzim 1922. Všichni občané, kteří dosáhli 20 let, jsou povinni službou vojenskou. Vojenská služba trvá: u péchoty a polního dělostřelectva 18 měsíců, u jezdeckta, jízdního dělostřelectva a ženie 30 měsíců, u letectva 42 měsíců, u námořnictva 54 měsíců. Povinnost vojenská v záloze trvá až do 40. roku. Wf.

Krise vojenského lékařství ve Francii. Počet lékařů, kteří opouštějí vojenskou službu a oddávají se civilní praxi, vzrůstá. Za příčiny uvádí se malý plat, nestálý pobyt, nucená služba mimo Francii a zmilitarisování lékařství. Dr. Troussaint praví v „Bulletin médical“, že příčinou žalostného stavu, v němž se ocitá vojenské zdravotnictví, jest především otázka postupu. Doktor Granjux navrhuje v „La France Militaire“ (23. I. 23), aby poměry byly napraveny zvýšením platu, zřízením zvláštní hierarchie lékařského sboru, zavedením postupu, založeného na kvalifikaci a titulu vědeckém. Wf.

Německá aeronautika v prosinci 1922. Vojenská aeronautika zmizela a

zdá se, že Německo nemá snahy ji opět zříditi. Vláda si však věci všímá bedlivě. Při ministerstvu říšské obrany jsou kanceláře, jež studují otázku aeronautiky v armádě a její pokroky docílené v cizině. Bývalí důstojníci leteckí přednášejí důstojníkům různých zbraní. Při válečných hrách se samozřejmě na aeronautiku nezapomíná. Aeronautická zařízení byla zničena, kromě několika, jež jsou určena mezinárodní vzduchoplavbě. Jsou vlastnictvím dohodových vlád, byla však ponechána Německu, jež je musí udržovati. Personálu leteckého, ani škol pilotských není. Dlužno však zmíniti se, že plachtový let jest výbornou přípravou pro budoucí piloty. Bývalé eskadry policie letecké byly zrušeny. V každém aerodromu zbyl jen malý hlouček místní policie, jenž kontroluje pasy. Tento personál nemá však k dispozici letadel.

Zato aeronautice civilní věnují Němci všechnu péči a propagují ji v nejširších kruzích. Co nevidět budou na všech universitách a vysokých školách zřízeny stolice aeronautiky. Myšlenka propaguje se ve veřejnosti přednáškami, filmy, sjezdy, výstavami, spolky, jichž

činní členové jsou bývalí letci a inženýři. Také klub bývalých důstojníků letců a dokonce i kluby pro propagandu v cizině jsou zřízeny. Většina těchto klubů jest sjednocena v „Deutscher Luftfahrt-Verband“. Tyto propagační spolky jsou podporovány státem a zvláště průmyslem. Studium vzduchoplavecké jest řízeno, jak se zdá, vědeckou společností zvanou „Wissenschaftliche Gesellschaft f. Luftfahrt“. Má 600 členů, soukromou laboratoř a tiskový orgán. Kromě této jsou ještě méně důležité spolky, hlavně na některých universitách. Zvláště se studuje plachtový let. Techniky studují, zdá se, největší rychlost letadel a lehké motory. Zvláště se snaží docílit s malými motory co největší výkonnosti. Oficielní laboratoři vzduchoplaveckých jest jedenact, soukromých jest několik; ty jsou zvláště při velkých továrnách. Je také mnoho laboratořů, v nichž se zkouší materiál. V továrnách i laboratořích jest mnoho dobrých inženýrů. Vyučování děje se přednáškami na většině universit, sledujícími hlavně cíl praktický. Studijní společnosti podporuje asi stát a průmysl. Průmyslníci vzduchoplavečtí (nikoli všichni) sdružení jsou ve „Verband Deutscher Luftfahrzeug-Industrie“. Těm věnovala nedávno vláda 150 milionů marek, aby je odškodnila za restrikce uložené dohodou. Šestnáct továren vyrábí letadla, tři vyrábějí motory a dvě vrtule. Výrobky kontrolované nemají důležitosti. Avšak schopnost výroby jest velká, poněvadž stroje jsou udržovány a většina továren si ponechala jádro specialistů ve svých službách. Pravdivost poplachu, který nedávno byl šířen o velkých objednávkách z ciziny, hlavně z Ruska, nemohla být nikdy zjištěna. Jak již bylo řečeno, jest u ministerstva ruské obrany zvláštní kancléř, zvaná „Reichs-Luft-Amt“, jež se zabývá vzduchoplavbou. Vláda podporuje totiž výdělečné společnosti a disponuje středisky mezinárodní vzduchoplavby. O soukromé aerodromy se nestará. Tyto společnosti (Hamburg-Amerika-Linie, Nord Deutscher Bremer Lloyd a Aero-Union) žijí jen z podpory vlády, bank, průmyslu atd. Jenom společnost „Deruluft“, jež obstarává spojení s Ruskem a podporována jest oběma vládami, funguje normálně. (Podle Bulletin belge des Sciences militaires.)

Wf.

Nové letadlo s motorem o 1000 HP bylo vyrobeno a vyzkoušeno v Hamble v Anglii. Jest to letadlo bombardovací s motorem „Napier Cub“. Bylo zvláště konstruováno pro minister. vzduchoplavecké a podobá se letadlu obchodnímu. Má dvě poschodí. V horším jsou pilot a kulometník, v dolějším aparát,

jimiž se vrhají bomby. Tito tři zaměstnanci mohou za letu měnit svá místa. Křídla mohou být složena, aby se celý přístroj dal snadněji uložit do garáže. Tělo letadla a část křídel jest z kovu. Motor „Napier Cub“ má 16 válců a váží 2200 liber. Uveden jest v pohyb malým petrolejovým motorem o dvou válcích, instalovaným u pilota. (Podle Bulletin belge des Sciences militaires.)

Wf.

Výcvikové středisko automobilových kulometů pro jezdectvo ve Francii

Bylo při aplikační škole pro jezdectvo v Saumuru. Jeho cílem jest poskytnouti důstojníkům a poddůstojníkům jezdeckým technický a taktický výcvik, aby se stali dobrými kulometníky na automobilech, zdokonaliti důstojníky jezdectva, kteří se již tomuto oboru věnovali, a prohloubiti jejich znalosti. Pro důstojníky zřízeny jsou dva pětíměsíční kursy v roce a dělí se na výcvik theoretický a praktický, výcvik strelecký a výcvik o manévrování s materiálem. Pro poddůstojníky určuje délku kursů ministerstvo podle potřeby. (Čerpáno z Bulletin belge des Sciences militaires.)

Wf.

Co stála světová válka? Italský plukovník Zugaro vypočítal, že světová válka stála přibližně 1000 miliard papírových lir. Část, jež připadá na Itálii, činí asi 120 miliard. V této sumě nejsou obsaženy výdaje na pense, rekonstrukce, ztráty lidské a hmotné atd. Těchto 120 miliard vztahuje se na výdaje pro hmotný a mravní odpor vnitrozemí a na vlastní vojenské výdaje pozemní armády. Z těchto vydání připadá na žold, podpory, výstroj, ubytování, zásobování, zdravotnictví atd. za období 1914-20 34.300 milionů, na zbraně, munici, vozy, letadla, zvířata atd. za totéž období 20.425 milionů, na organizaci pásma bitevního a válečného 9.490 milionů; celkem asi 64 miliard papírových lir, t. j. více než 47 miliard lir zlatých. Wf.

Naše vojenské mužstvo lyžařské zvítězilo ve Francii. Na mezinárodních lyžařských závodech zvítězilo v jízdě vojska na 12 km čs. mužstvo, jež urazilo trať za 4 hod. 20 min. 19 vteřin. Francouzská mužstva obdržela druhou, třetí, čtvrtou a pátou cenu.

Počet koní v čs. armádě. Armáda československá má nyní k dispozici úhrnem 28.885 vojenských koní. Z toho jest 12.934 koní jezdeckých, 4310 dělostřeleckých, 3099 těžkých, 2844 malých, 2668 vozatajských, 1684 velkých, 869 hříbat, 210 chovných klisen, 155 odstávčat, 6 hřebců plemeníků a 2 hřebce zkušební. Roční výdaje na krmivo a stelivo pro tyto koně činí 173.031.000 Kč.

Kolik má Československá republika vojáků. Podle úřední statistiky jest v naší republice četnictva: 13.634 mužů a 561 gažistů. MNO vykazuje 127.635 mužů ve zbraní. Vojenských pensistů počítá se na 29.331. Tn.

Vyšetřovati vinu na válce světové má úkolem Ústřední komise, která se skládá ze zástupců Švýcarska, Nizozemska, Norska a Švédska. Předsedou jest Hermann Bächtold, profesor na universitě v Basileji, místopředsdou dr. N. Japikse, ředitel nizozemského úřadu pro uveřejňování dějepisných zpráv. Komise zasedala 4-7. ledna t. r. v Curychu a usnesla se prozkoumati státní archivy, zemí, jež se války neúčastnily. O účelu komise a o její dosavadní práci bude vydána podrobná zpráva.

V čísle 2., roč. 1923 časopisu „Zahraniční politika“ se správně podotýká, že se komise nejeví neutrální, nýbrž nekriticky germanofilská. Směšlení germánské zachvátilo průběhem světové války všechny země zastoupené v této komisi; nemůže se tedy předpokládati, že by tato komise nestranně zjistila příčinu světové války. Ba, složení Ústřední komise a jejích odborů, jakož i dosavadní její činnost, svědčí o zahalené a úsilovné, nicméně přece jen neklamně skryté propagandě německé, a propagandu tuto vykonávají, ať vědomky či nevědomky, namnoze lidé i dosti zvučných jmen. — xy. —

Vojenské letectvo v některých evropských státech.

Revue „Kungl. Kriegsvetenskaps-Akademiens Handlingar och Tidskrift“ uveřejňuje v 1. a 2. čísle ročníku 1922 studií o vývoji a organizaci letectva menších evropských států.

I. Švýcarsko.

Letectvo podřízeno bylo dříve náčelníku inženýrského sboru, nyní je podřízeno náčelníkovi generálního štábu. Dělí se v ředitelství letiště a letecký sbor. Ředitelem letiště (stanoviště v Dubendorfu) je plukovník, jenž ručí za výcvik personálu, za opatření a uschování vojenského leteckého materiálu a za přípravy, aby bylo lze použiti civilních letadel ve válce. Letecký sbor skládá se ze štábu, z pěti eskadřil, z leteckého útvaru, ze sboru pozorovatelů a z roty pro letecký park. Do leteckého sboru je zařazeno 30 aktivně sloužících letců; každý z nich má průměrně v měsíci létati 10 hodin. Záloha letců se aktivuje. Služební dobu vojenských letců určuje ředitel letiště jednotlivě. Letečtí poddůstojníci mohou býti povýšeni na důstojníky, absolvovali-li zvláštní důstojnický kurs. Kurs pro pozorovatele trvá 2 mě-

síce; po něm bývají pozorovatelé zařazováni na 4 léta do leteckého sboru a mají měsíčně konati jedno dvou-denní cvičení.

Aby se podporovala činnost civilního letectva, propůjčují se mu vojenská letadla ke cvičení. Kromě toho obsahuje vojenský letecký rozpočet jakousi částku pro každého vojenského letce, který koná též civilní leteckou službu.

II. Belgie.

Vojenské letectvo podřízeno je ministru války; náčelník letectva je členem Národní obranné rady. V generálním belgickém štábu je pouze oddělení, zabývající se leteckými otázkami. Náčelníkovi letectva jsou podřízeny: útvary balonové a 6 leteckých skupin, každá se štábem a různým množstvím eskadřil.

Od roku 1920 je navrhována tato nová organizace: V čele veškeré vojenské vzduchoplavby je generální inspektor letectva. Pozorovacími letadly disponuje pouze armádní velitelství; letadla jsou vždy připravena i v míru, aby se mohlo všech okamžitě použiti. Stíhacích letadel používá se v míru pouze polovice, z letadel bombardovacích je v míru činný pouze štáb. Každá letecká jednotka v míru organizovaná má své školy pro výcvik zařazeného mužstva (pro vůdce, pozorovatele, fotografa, vrhače pum a p.).

V organizačním návrhu, který zdůrazňuje součinnost vojenského a civilního letectva, je toto rozdělení:

I. Technická správa se štábem, tři technická oddělení osobní, materiální oddělení, materiální zásoba a pracovní rota.

II. Letecký pluk č. 1: štáb (velitel-plukovník, ve válce náčelník armádního letectva), 7 eskadřil, skupina armádních eskadřil se 6 pododděleními pro armádní velitelství, záloha letadel, automobilní park a pracovní rota. U tohoto pluku cvičí se pozorovatelé.

III. Letecký pluk č. 2, zřízený jako ústřední učiliště pro výcvik letců, vrhačů pum, leteckých střelců a pod.: štáb (velitel-plukovník, ve válce přednost letecké školy), 3 zákovské skupiny, skupina vůdců stíhacích letadel, skupina vrhačů pum, záloha letadel s leteckou dílnou, automobilní park a pracovní rota. Letci cvičí se ve třech skupinách, každá z nich absolvuje tři-měsíční kurs; později teprve rozlišuje se výcvik ve vrhání pum (u pluku č. 2) a v pozorování (u pluku č. 1).

III. Norsko.

Až do roku 1917 bylo vojenské letectví podřízeno generálnímu inspektorovi inženýrského sboru. Pro napiatou

politickou situaci toho roku byla veškerá vojenská vzduchoplavba podřízena zvláštnímu vojenskému inspektorovi a ten byl podřízen vrchnímu velitelství. Od toho roku je vojenská vzduchoplavba samostatným prvkem norské armády. V jejím čele je inspektor armádního letectví a letecké obrany s hodností plukovníckou. Podobně organisováno jest též vojenské námořní letectvo. Oba inspektoři, dva vyšší důstojníci pozemního vojska a dva vyšší důstojníci námořnictva tvoří „stálou komisi pro letectví“.

Armádní letectvo se dělí ve: štáb instruktorův (náčelníkem štábu je kapitán), v továrnu na armádní letadla, v letecká oddělení a ve skupinu pevnostního letectva.

Letecká oddělení jsou tři, a to: oddělení *sonnenfjeldské*, *nordenfjeldské* a oddělení severního Norska. Personál se skládá z letců, pozorovatelů a z technického mužstva. Letci jsou buď důstojníci nebo branci dobrovolně se přihlásivší. Výcvik trvá rok. Po výcviku musí se každý důstojník zavázati ke čtyřleté službě jako armádní letec; dobrovolníci-branci, kteří byli uznáni schopnými, jsou povinni sloužiti pro čtyři léta 40 dní ročně a mohou býti povýšeni na podporučíky nebo poddůstojníky. Letci se cvičí v letecké škole a v továrně na letadla. Pozorovatelé mohou býti pouze důstojníci, absolvovalší měsíční kurs letecké školy; i oni jsou povinni sloužiti čtyři léta u leteckého sboru.

Technický personál cvičí se v továrně na letadla, a to: aspiranti s hodností důstojnickou tři léta, mechanikové devět měsíců. Kromě personálu takto vycvičeného má letecký sbor ještě zálohu branců, kteří sloužili činně u letectva šest měsíců a byli později povoláni k opakovacímu cvičení; do této zálohy zarazeni jsou řidiči motorů a jiní řemeslníci.

Také námořní letectvo je samostatně organisováno a jejím šéfem je inspektor, podřízený velícímu admirálovi. Skládá se z oddělení technického a taktického. K onomu náleží továrna na letecké čluny, k tomuto námořní letecká škola a stanice leteckých člunů. Personál trídí se: a) v letce definitivně ustanovené (námořní důstojníky v ročním výcviku), b) v letce k branné povinné službě (technicky vzdělané brance, kteří mohou býti povýšeni na podporučíky), c) v pozorovatele (důstojníky a poddůstojníky po měsíčním výcviku), d) v mechaniky definitivně ustanovené (po ročním výcviku uděli se jim poddůstojnická hodnost) a e) v mechaniky z řad branců.

IV. Finsko.

Finské armádní námořní letectvo je podřízeno vrchnímu veliteli finské branné moci. Náčelník hlavního štábu má pouze právo vydávati všeobecné pokyny pro letectvo. Letecký sbor skládá se ze štábu (velitel-plukovník), leteckého praporu a z leteckého oddělení. Štáb dělí se ve velitelství, v oddělení technické a správní. Letecký prapor tvoří: štáb (velitel-plukovník, velitelství, oddělení správní a zdravotnické), balonová rota, letecká škola a letecká dílna. Ředitelem letecké školy je major, jejím mužstvem jsou letci (důstojníci a poddůstojníci), pozorovatele, učitelé, důstojníci jako fotografové a topografové a p. Správcem letecké dílny jest důstojník-inženýr. — Letecké oddělení dělí se ve štáb (velitel-plukovník) a určité množství pozorovatelů, stíhacích, bitevních a bombardovacích eskadřil. V míru jsou tři letecká oddělení, a to v Sordavale, v Utti a ve Fervianiem. — O vlivu vojenské vzduchoplavby na vzduchoplavbu civilní svědčí nařízení ze dne 13. září 1918 o dopravě a provozu letectvem ve Finsku. Letadla mohou se stavěti pouze s dovolením náčelníka hlavního štábu a pouze podle jím ustanovených pokynů. Letadla vyvážeti a dovážeti dovoluje též jen náčelník hlavního štábu. Za války může býti každé letadlo rekvírováno pro armádu. Letadla, která nevyhovují technickým požadavkům, jsou vyloučena z dopravy. Letcům (i civilním) vydává legitimaci k volnému řízení letadla pouze ředitel letecké školy po zkoušce úspěšně vykonané; povolení k letům může náčelník hlavního štábu odniti, je-li toho třeba pro dopravu, anebo pro obranu země. Generální štáb povoluje též dopravovati cestující letadly a konati letecké závody.

V. Dánsko.

Letectvo dánské armády se nyní právě reorganisuje. Dosavadní organisace není úplně známa; armádní a námořní letectvo bylo zcela různě organisováno. Komise, která měla roku 1918 reorganisovati letectvo, nenamítala ničeho, aby veškeré letectvo bylo centralisováno, a aby byly zřízeny společné dílny a částečně i společná letiště pro armádu i pro námořnictvo. Zákłady dřívější organisace, které asi i nyní ještě většinou platí, určují, že armádní letectvo řízeno je jednak generálním štábem, jednak technickými vojenskými útvary; není však zákona, který by pro letectví upravoval kompetenci těchto dvou činitelů.

Armádní letectvo má leteckou školu a letiště. Letecká oddělení nejsou zřízena. Personál skládá se